

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XI. Noua postulata Gallorum ac Caesarianorum de prolatione Sessionis, morumque correctione. Legatorum responsa, significata ab ipsis Pontifici, de Correctione, & ab eo reddita in communi ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

1562.

CAPVT XI.

Noua postulata Gallorum ac Casarianorum de prolatione Sessionis, morumque correctione. Legatorum responsa, significata ab ipsis Pontifici, de Correctione, & ab eo reddita in communi mandata, & priuatim Simonetta.

a Epist. Legatorum ad Borromæum, 21. & 24. Septemb. 1562. & narratio Mufotti.

b Scriptum Regis ad Oratores missum, signatum 12. Septemb. 1562.

Legatis vix licuit Sessionis habitæ lætitiâ delibare, cum illam nouâ amaritiæ inspersam senserunt acri operâ Gallorum ac Casarianorum^a; qui tamen discreti personis se gerent, tam concorditer sententiis locuti sunt, vt se satis ostenderint de opere conuenisse. Dixerunt Galli, paulò antè accessisse tabellarium, à Christianissimo Rege celeriter missum quòd antè Sessionem perueniret, mandata quædam ipsis deferentem, præcipuè vt illam protraherent; quorum sententiam Legatis aperuere. Ea erat^b: Cum Regi innotuissent quæ Synodus peregerat vsque ad postremam Sessionem, habitam 16. Iulij, tum in reseruanda deliberatione de vsu Calicis, tum in proponendis postea articulis de Sacrificio; non posse se non commendare pia ad extirpandam hæresim Patrum studia: calumniam à se putari, quod quidam aiebant, præcipitari à Patribus sanctionem dogmatum, quæ inter eos omnes conueniebant; & prætermitti, aut certè segniter agi morum reparationem. Tamen pro salute regni sui, in quo Catholici, nisi opportunè consuleretur, ægrè possent ampliùs in Fide persistere, velle se, vt quædam rerum capita infra scripta ab Oratoribus proponerentur.

Triginta annorum decursu in irritum recidisse inflicta hæreticis supplicia, siue aspera, siue mitia: hinc statuisse Regem medicinam quærere ab Oecumenica Synodo. Hactenus ciuiliū bellorum causâ præpeditum Gallix fuisse complurium suorum Præsulum illic accessum. Ad id quod optabatur consequendum, opus esse, vt per ea Synodi initia nihil conficeretur quod seiunctos irritaret; sed vt inuitarentur humaniter, & vbi accederent, tamquam filij à parentibus haberentur; quâ ratione sperari poterat eos ad frugem reuocatum iri. Tam feruidum in præsentia dogmatum examen videri non modò superuacaneum, sed parum pertinens ad Catholicos in Ecclesiæ doctrina constantes, & omnino infructuosum hæreticis, qui inde occasionem querelarum, quasi priùs damnati quàm auditi, librorumque ad se tuendos scribendorum argumentum peterent. Vnicè igitur impendendam industriam ad reformandos mores,

tam.

tamquam ad opus omnibus gratum : à Rege tamen & hæc mandata, à se suis Oratoribus missa, & seipsum subiici, pro eo ac debebat, prudenti pioque iudicio Concilij.

3 Quam demissionem tam reuerentem ac religiosam tam præcellsi Regis referre non curauit Suauis in sua minuta narratione illius regij scripti^e; quod tamen typis expressum legitur. Quin ubi dicitur in eo, videri in præsentia dogmatum examen *parum pertinens ad constantes Catholicos*, Suauis, vt depingeret in Rege contumeliam ac despectum erga Concilium, vertit Italicè, *impertinente à Cattolici*, quæ vox apud Italos *temerariam audaciam sonat*.

^e In citato libro Gallico.

4 Pergebat eo scripto Rex petere moram Sessionis, aut certè promulgationis de Decretis Sacrificij vsque ad exitum Octobris, quo tempore essent ibi adfuturi Episcopi Galliæ: interim verò, vt nauaretur opera omni studio disciplinæ reformandæ. Et quoniam mustitabatur, mutatum quibusdam in rebus fuisse veterum Conciliorum morem, in quibus semper Principibus, eorumque Oratoribus licuerat exponere consuetudines suarum prouinciarum, & ea quibus illæ indigerent; postulare Regem, vt ea auctoritas seruaretur illæsa, & si quid illi oppositum peractum fuisset, reuocaretur. Quod pariter à Suauis corrumpitur; refert enim tamquam absolute postulatam eam reuocationem, quæ in regiis litteris solùm sub conditione ponitur.

5 Adiecerunt Oratores, Reginam quoque iis de rebus ad Pontificem scripsisse: sed quoniam fieri non poterat, vt mandata de trahenda mora Tridentum tempori peruenirent, suarum petitionum summam hanc esse: Vt de duobus postremis Sacramentis nihil omnino ageretur vsque ad incuntem Nouembrem, aut saltem restringeretur tractatio ad solum Ordinis Sacramentum: quod si adhuc vellent de utroque differere, id ita fieret, vt alternatim vnum aut duos dies disputaretur à Theologis de doctrina, ac tantumdem temporis haberetur à Patribus consilium de restitutione disciplinæ. Hinc ad querimonias progressi sunt, quòd articuli super ea tam serò Patribus proponebantur, vt tempus non suppeteret ad maturè deliberandum: ac insuper postularunt, vt antequam proponerentur articuli, secum communicarentur, quòd possent commodè post eà exponere quidquid existimarent profuturum aut speciatim suis regionibus, aut generatim Christianæ Reipublicæ, secundùm suorum Principum iussa.

6 Drascouizius præter hæc Ferdinandi litteras protulit, in quibus narrabat, Pontificem Oratori suo Romæ spopondisse, plenam mo-

1562. rum emendationem statuere, actis Cæsari gratis, quod eam vrgeret. Dein postulatum iteravit, vt Legati Synodo proponerent, aut ab Oratoribus proponi sinerent volumen illud ad se missum à Cæsare. Postremò significauit, ad rem bene conficiendam opus esse ordinem Concilij mutari, numerarique suffragia non pro capitum, sed pro nationum numero.

Breuius responsum à Legatis: Postulata rationi consentanea non videri; se tamen consultius ac distinctius quam primum responsuros quid de singulis ipsi censerent: solùm pronuntiarunt, multa in eo volumine digna non esse quæ proponerentur; cuiusmodi erant Sacerdotum coniugia, bona Ecclesiastica iniuste occupantibus relicta, & Sacramentorum administratio hæreticis permissa ex Catholicorum defectu; per ea postulata nihil impetratum iri: & alioqui rem propositam reddituram Augustissimum Cæsaris nomen hominibus vituperabile, & odiosissimum Concilio. Verùm Drafcouizius adiecit, Quamquam Præsides earum petitionum repulsam præuiderent, & aliarum etiam, qualis ea erat, vt Cardinales ad numerum vigesimum sextum redigerentur, eas tamen proponerent, quò palàm fieret, ab ipsis Cæsarem, eiusque postulata plurimi haberi.

Ex his variisque similibus coniecturis opinati sunt Præsides, tum 7 Cæsarianos tum Gallos non emendationis desiderio moueri, sed prorogationis, quâ opus erat ad duos trêsvè annos, vt illius voluminis massa digeretur, minori tempore haud concoquenda: adeoque ed tendere, vt apertam Synodum haberent quasi tormentum ad ictum instructum, vt interim maiori compendio cum contumacibus ipsorum subditis paciscerentur. Quamobrem per certum cursorem de iis omnibus Borromæum edocuerunt, & per Musortum, qui Seripando à secretis erat, responsa Oratoribus reddiderunt, Gallis significantes^d: Postridie Theologos incepturos agere de Ordinis Sacramento; quo ab illis absoluto, inchoatum iri deliberationem de iis, quæ ad illud Sacramentum spectabant. Inter vtumque opus tantum temporis elapsurum, quantum ad Gallicorum Præsulum aduentum satis esset. Antequam morum leges proponerentur, eas Oratoribus indicatum iri, quò possent significare quid ipsis occurreret, siue ex propria sententia, siue ex suorum Principum mandatis. Interim verò ea capita iidem scripto exhiberent, quæ idonea existimarent, quò de illis consultius deliberaretur; simulque conscriptum Legatis traderent id quod antea ipsis & legerant ex Regis mandato, & sua voce exposuerant. Etenim

^d Cuncta erant præter citatas scripturas in peculiari, de hac re narratione Musorti Romanam missa.

in eiusmodi obiectis id accidit animo, quod oculis in corporibus, quò nimirum visio rectè formetur, opus esse vt ea nobis non volitantia in verbis obuenserent, sed fixa in paginis. 1562.

8 Ad hæc Oratores: Quod ad primum attinebat, nihil sibi addendum superesse; solum monere, ne res ita procederet, vt cum Episcopi Galliarum accederent, confectam reperirent; ac proinde cum sibi satisfactum in eo esset, non oportere nouum de illo scriptum tradere præter regium mandatum, cuius exemplar, antequam illud à Musotto peteretur, missum iam fuerat ad Legatos. Nihil sibi peculiare de morum emendatione proponendum suppetere; illam à se in Patrum pio studio sensuque reponi; præterquam quòd nec ipsis de ipsa loqui liceret, antequam suos Præfules audirent. Id quod à se proponi oporteret, potissimum esset, vt veterum Synodorum sanctiones custodirentur: quod si fortè obsoleuissent, renouarentur; se tamen Legatos monitos velle, vt volumen illud à Cæsare missum Synodo proponerent, idque ob generale quoddam mandatum, quo iubebantur reliquorum Oratorum postulatis obsecundare, ac præcipue Cæsareorum, vbi ea honesta censerent.

9 Eadem Præsidum responsa Gallis reddita, ad Cæsarianos pariter à Musotto delata sunt, sed ægrius ab illis excepta, aientibus, se sperasse maiorem habitum iri rationem de Cæsaris postulato, integram dogmatum dilationem cupientis; præsertim cum ad eandem impelleret proximus complurium Episcoporum, Gallorum, Germanorum, ac Polonorum aduentus: rursumque in petitiones & querimonias non semel habitas effusi sunt.

10 Horum omnium quæ transacta fuerant, breuem narrationem conscribi à Musotto, in iisdem conscriendis ministro, iusserunt Legati, eamque cum ipsis Oratoribus communicarunt, ne postmodum in re discordarent, ac demum eiusdem narrationis, redactæ in formam ab his comprobata, exemplar Romam miserunt: hinc illis opportunitas data liberè scribendi ad Borromæum, Cæsarianos Gallosque numquam quieturos, donec proponerentur ac statuerentur quædam rerum capita contenta in volumine ab alteris allato, & in conuentu Possiacensi ab alteris habito. Risu ab illis excipi emendationes hæctenus promulgatas, despicique vti leuissimas, ac tantâ Synodo indignas: nullam suppetere efficaciorẽ rationem ad coercendos silentio obtrectatores, negantes Pontificem ex animo velle disciplinæ correctionem, quàm eas, vt videlicet attente consideraret Pontifex quæ proponebantur in eo libro, & in eo conuentu, auferretque inde cuncta Pontificali auctoritati noxia, nec

e Litteræ Legatorum ad Borromæum, 24. Septemb. 1562.

1562. nec minus alia supra memorata, quæ ne ipsi quidem Lutherani fuissent ausi deponere, & aduersus quæ Legati, ubi opus foret, discrimen capitis subiissent. In reliquis ferè omnibus videri sibi posse illis Principibus ac Prouinciis satisfieri; atque ita simul satisfactum iri cunctis hominibus, quibus ex amplitudine partis concessæ compertum foret, ad partem alteram denegandam, à ratione ac necessitate se tantum adigi. Eo pacto consecuturum Pontificem gloriam, quæ posset maxima in terris obtineri, ob reformatam ac restitutam, quod in se esset, Ecclesiam: sed necesse ad id fore, vt sibi mitterentur in tempore Decreta, quibus assensuri essent, vt simul scirent, quo pacto vsque ab initio negotij agitandi illud ab ipsis gerendum esset, simulque possent secundum Oratorum postulata cum illis atque etiam cum Patribus paratas sanctiones communicare. Hisce litteris fortius incaluerunt alia, ab ipsis Legatis antea scriptæ (nimirum paucas ante horas quam ad eos accederent Oratores) quibus litteris ad Borromæum perscripserant varia rerum capita, quæ à Patribus vniuersè expetebantur, addentes, Quamquam ipse antea sibi significasset, velle Pontificem per seipsum consulere obstaculis mansionis, adeoque vt ab eo negotio se abstinerent; adhuc tamen à communibus postulatis se ad id scribendum adductos.

f 21. Septembris 1562.

g Cuncta apparet præsertim in epist. Borrom. ad Legatos, 6. Aug. & in memorata Legat. epist. ad Borrom. 4. Septembris. & in aliis Borrom. ad Legat. 26. & 30. Septembris 1562. h Arcanæ notæ Vicecomitis ad Borrom. 24. Septembris 1562.

Et sanè Pontifex suspicionibus commotus ob tumultus de definienda residendi necessitate, & ob liberiores Cæsarianorum Gallorumque sermonem, apud se statuerat vti aliquà erga Synodum restrictione ad huiusmodi sanctiones, cum eas mallet suâ ipse manu conficere, de qua non poterant, sicuti de aliena, dubitare, ne illa impetu capto ultra signum iacularetur; sperabatque id se absque Principum repugnantia consecuturum, quandoquidem re ipsa seueris & opportunis legibus singula Romana tribunalia corrigebat; & insuper declarauerat, ubi Principibus satis non essent quæ ipse sancierat, conaturum se cuiuscumque nouo ipsorum postulato satisfacere, dummodo illud preces non vim præ se ferret. Quare in hanc sententiam mandata Legatis dederat, atque iterauerat. Verum ad recentes eorum litteras mentem mutauit, præsertim admonitus à Vicecomite^h, Drascouizium duobus post commemoratum cum Legatis colloquium diebus, captâ opportunitate cuiusdam cœtus in templo habiti, ibidem remansisse, retentis secum Episcopis Hungariæ ac Poloniæ cum parte maiore Hispanorum, eosque cohortatum fuisse ad exactam emendationem Ecclesiæ, quibus aiebat Cæsarem, tunc à quauis sollicitudine militari liberum ob inducias cum Turca, omnem opem præstiturum, modò ipsi in eo concord-

des

des feruentēque perstitissent : illi fuisse grates à Guerrero perfolutas ob operam oblatam, responsumque, ipsos inter se de negotio acturos. Postea verò statutum fuerat, vt sex eligerentur, qui opportuniora adnotarent, connumeratis etiam inter sex illos eodem Guerrero, Archiepiscopo Massanensi, & Segouienſi Episcopo : cum obstitit ne id fieret Martinus Corduba Episcopus Durtoſensis, affirmans, eam esse Draſcouizij technam, non correctæ disciplinæ desiderio, sed quò ipsorum manibus in angustias redigeretur Pontifex, adeoque concessio Calicis, eorundem sententiæ ac voto contraria, extorqueretur.

1562.

12 Cognouit ex his Pontifex, à cunctis aut optari morum correctionem in Synodo statuendam, aut id simulari, vt ageretur cum ipso eâ veluti machinâ deterrito, ex altiori quasi loco : quapropter mutato consilio statuit simul egregio illo opere religionis studiosis gratificari, simul eam molem euertere politicæ calliditatis. Variis igitur litteris respondit aliis suo nomine & etiam chirographo scriptis ad principem Legatorum, aliis Borromæi nomine ad cunctos Legatos, in hanc sententiam : Non nisi paulò antea nouo postulato Episcopum Antisiodorensē Oratorem Gallicum à se petiisse, vt haberetur dilatio. Responsum à se, Synodum esse liberam, adeoque id ab ea petendum. Verùm se Legatis significare, optari à se, vt fortiter ac sollicitè definitiones morumque leges peragerentur, pro eo quod diuinum obsequium ac recta ratio postulabant post tot inutiles moras. Volumen Cæsaris, & sanctiones habitas in Gallico conuentu, attentè perlecta à se fuisse, & ea pariter, quæ ex rebus postulatis Legati scripserant, videri sibi posse concedi. Se quò illis Principibus nationibusque satisfieret, indulgisse vltra Legatorum consilium, per ea quæ in apposito scripto præbebantur. Vbi Oratores ne his quidem acquiescerent, se Legatis ipsis, ac præcipuè Mantuano permittere, vt illos limites, quantum vellent, transfilerent, dummodò sine detrimento Sedis Apostolicæ. Si præterea iterum vrgerentur à Cæsariânis, vt integrum volumen illud in generali conuentu legi sinerent; illud etiam haud recusandum, dummodò id fieret ab ipsis non tamquam ea ita proponentibus, vt cogerentur Patres ad ferenda suffragia de singulis tam multorum capitum, & quorum aliqua videbantur absurdissima; sed tamquam merè significantibus, quò designarentur Præsules ex variis nationibus, qui illa perpenderent, atque inde sumerent illud solum, quod trutinâ & vrnâ dignum animaduertent.

i Die 30. Septembris, & 11. Octob. 1562.

13 Super iis etiam morum emendationibus, quæ à Legatis Pontifici ostensæ

Historiæ
Concilii Tridentini
Pars III.

1562. offensæ fuerant tamquam à Patribus communiter expetita, is responsa reddidit, illarum plurimis consensu præstito: & quamquam id videretur Pontifici, sicuti pariter Legatis, non modò sufficiens, sed amplum; tamen in vniuerso negotio facultatem imperit Mantuano eos fines transcendendi. Affirmavit, se illi omnino confidere, solumque vniuersè dignitatem Sedis Apostolicæ commendare, & celerem illius pij operis exitum.

h 3. Odo-
bris 1562.
Scripsit præterea Pontifex ipse peculiarem epistolam ad Simonettam^k, in qua narravit, visam à se fuisse illius sententiam de iis quæ à Cæsare conuentuque Gallico proponebantur, ac de ceteris ad morum reparationem spectantibus; & eiusdem pio studio collaudato, suæque ipsi commendatâ dignitate, hæc addidit: *Ceterum quod melius videbitur, agatis. Nostra enim opera numquam deerit in iis sedulo perficiendis, quæ diuino obsequio, publicæ utilitati conferre censebuntur. Si articulus de obligatione residendi absque graui certamine absolui nequit, in nobis reponatur. Nam quocumque iure mansio præcipiatur, efficiemus ut suam quisque apud Sedem resideat, ne Cardinalibus quidem exceptis. Quod spectat ad Cæsaris librum: placet ut is Patribus legatur; sed legatur simul eiusdem Cæsaris epistola, in qua multa nobis remittit. Postremò adiecit: Vos plurimum hortamur, ut in hoc pium opus constanter incumbatis; cuius felicem exitum vobis post Deum referemus acceptum, ac præcipue Mantuano.*

Sed quoniam à Suauis nouis semper icibus clauus ille defigitur lectorum animis, quòd Synodo facultas non inesset ne latum quidem vnguem transgrediendi eos limites, qui de quouis argumento à Pontifice disertè præscribebantur; atque huiusmodi persuasio iam vsque à Synodi tempore radices egerat in complurium animis, præter ea quæ ad postremos menses pertinent, quo tempore agger apertus est anni præualido emendationum, & libertas innumeris argumentis clarè patuit; aliquas hîc delibandas adiiciam ex certis contrariis probationibus, quas subinde fusius adducam. Paucis elapsis hebdomadis, postquam Pontifex ea quæ diximus adnotauit super articulis sibi propositis à Legatis, hæc illis verba Borromæus scripsit^l: *Nota in quedam emendationis capita eâ solum causâ misse sunt, ut quid sentiat Pontifex, innotescat; qui tamen cuncta in vestra prudentia omnino reponit, satis certus, rem ex communi consensu & satisfactione confectum iri. Verum quidem est, Legatos eâ facultate diu parcius vsos fuisse; & animaduersâ rerum grauitate, eas non antea proposuisse, quàm Pontificis mentem cognoscerent: sed hoc ipsum postremò ob diserta & iterata Pij iussa omiserunt,*
quem

l 14. No-
uemb. 1562.

quemadmodum palam fiet. Interim ad rerum seriem reuertamur.

15 Legati responsis acceptis contenti^m, æque festinè atque arcanè in opus incubuere, nec necesse illis fuit integrum Cæsaris volumen in conuentu recitare, nec ibi publicum habere delectum eorum, qui illud expenderent; sed absque strepitu, & reliquis insciis, rem Simonetta de more commiserunt, adiectis quatuor solum ministris, ad huiusmodi negotia adhiberi solitis, qui fuerunt Castanea, Boncompagnus, Paleottus, & Castellus. In his nec mentis vigor, nec prudentia, nec fides desiderari poterat; ex quibus postrema dos ut maximè necessaria est, ita difficillimè dignoscitur, adeoque rarissima est, si non reipsa, opinionis certè firmitate. Et iam post multa consilia animaduersionesque, Legatis in promptu erant res publicè proponendæ Patribus & Oratoribus de tam expetita, aut saltem postulata morum correctione: cum omnes homines ad illius curandæ laudem aspirant, complures ad utilitatem, quòd ab aliis obseruetur; pauci ad præstantiam, quòd in seipsis eluceat.

1562.
m Litteræ
Legatorum
ad Borromæum,
12. Octobr.
1562.

C A P V T XII.

Articuli de Ordinis Sacramento minoribus Theologis propositi.

Leges ipsis præscriptæ in rerum ac temporis partitione. Sententia Salmeronis, Soti, & Cornelij. Quæstio orta: Num Episcopi superiores sint Sacerdotibus lure diuino. Cura Legatorum in ea restringenda, ne altera de mansione resurgeret. Obiectæ ad id difficultates. Tria excogitata consilia, quòd altera præcideretur.

1 **Q**uanto acriùs Oratores, impulsis ad aliud opus Patribus, moras interponebant dogmatum definitioni, tantò maiori studio Præsides eam sollicitare conabantur, fatis gnari, ante ipsius confectionem non posse nisi violentâ morte consilium solui, at post illam, ex arbitratu, non ex necessitate duraturum. Quapropter eodem die, quo aduenerant Oratores dilationem petitori, Legati minorum Theologorum studio commiserant septem^a nouatorum articulos de Ordinis Sacramento, & hi fuerunt:

^a 18. Septemb. ut in Actis Arcis Romanæ.

1. *Ordinem non esse Sacramentum, sed certum quemdam ritum eligendi & constituendi ministros verbi & Sacramenti.*
2. *Ordinem non modo Sacramentum non esse, sed esse quamdam fictionem humanam, excogitatam ab hominibus rerum Ecclesiasticarum imperitis.*

Pars III.

A a

3. Ordi-

Historia
Concilij Trid.
Part III.